UTRINKI IZ ZGODOVINE RIBNIŠKEGA GRADU

muzej miklova hiša

VSEBINA

Uvodna beseda *2*
Lastniki gradu *7*
Grajski prostori skozi čas *8*
Ribniški grad konec 17. stoletja *8*
Ribniški grad iz prve polovice 20. stoletja *10*
Tlorisi grajskih prostorov *12*
Stavbna zgodovina gradu – rekonstrukcije *20*
Grad po drugi svetovni vojni *22*
Seznam fotografij *26*
Viri in literatura *28*

UTRINKI IZ ZGODOVINE RIBNIŠKEGA GRADU

muzej miklova hiša

MARINA GRADIŠNIK

UVODNA BESEDA

V Muzeju Miklova hiša imamo bogat fotografski arhiv o ribniškem gradu, ki nam ga je podarila gospa Katja Zorc Kobi, vnukinja poslednje ribniške graščakinje, Olge Rudež.

Fotografije razkrivajo grad, kakršnega povojne generacije ne poznajo več. Nekoč mogočno srednjeveško poslopje, ki je bilo do leta 1848 sodno, upravno in gospodarsko središče, je bilo konec druge svetovne vojne porušeno. Grajski prostor je Ribnici s prenovo leta 1961 pokazal nov obraz, ki ga predstavljata oba obnovljena grajska stolpa, medtem ko osrednje grajske stavbe od tistega časa ni več. Nanjo spominjajo le ohranjeni temelji v grajskem parku.

Fotografije prostorov, ki so nastale v obdobju od leta 1901 – 1935, pripovedujejo o načinu življenja v gradu, o opremi prostorov, prestižu bivalne kulture pa tudi o podobi članov družine, katerih slike visijo na stenah in jih vidimo na fotografijah: v veliki jedilnici visi slika Antona Rudeža, začetnika ribniške veje Rudežev, poleg nje so slike njegove žene in potomcev; v belem salonu sta portreta Antona Jurija Rudeža in njegove polsestre Josephine Rudež – Schöne Pepi , ki jih je leta 1933 upodobil Matevž Langus. Ob podobi Antona Jurija Rudeža (sliko danes hrani Narodna galerija v Ljubljani) je v ozadju izrisana tudi podoba ribniškega trga in gradu tistega časa, zato je ta portret zanimiv tudi z dokumentarnega vidika.

Kakšna je bila grajska stavba zunaj prikazujejo fotografije ter razglednice iz arhiva našega muzeja. Rekonstrukcije grajske stavbe – načrte in miniaturno maketo, ki omogoča tudi prostorsko predstavo tega pomembnega središča ribniškega trga, je izdelal dr. Igor Sapač umetnostni zgodovinar in arhitekt.

Tlorisi so izrisani s pomočjo spomina gospe Katje Zorc Kobi, opisi prostorov v pričujočem tekstu pa so povzeti po zgodovinski raziskavi dr. Marka Štuhca, ki je leta 1995 izšla v knjižni izdaji *Rdeča postelja, ščurki in solze vdove Prešern* in po ustnem spominu gospe Katje Zorc Kobi.

Razstava »Utrinki iz zgodovine ribniškega gradu«, ki je nastala priložnostno v prostorih Galerije Miklova hiša, je tudi sama le utrinek. Z njo smo želeli obuditi že pozabljeno podobo gradu in poudariti njegovo veličino in pomembnost v zgodovini. Številni zgodovinski viri, predvsem v Arhivu Republike Slovenije, bi lahko podobo in zgodovino gradu korektneje umestili v prostor in čas. V Muzeju Miklova hiša si želimo, da bi bila v prihodnosti celostna predstavitev gradu možna v sedanjih grajskih prostorih,kjer bi pripoved o zgodovini te stavbe omogočala domačinom in obiskovalcem spoznati vso njeno slavno preteklost. Takšne študije in raziskave so lahko v veliko pomoč načrtovalcem vloge in namena grajskega prostora v prihodnosti.

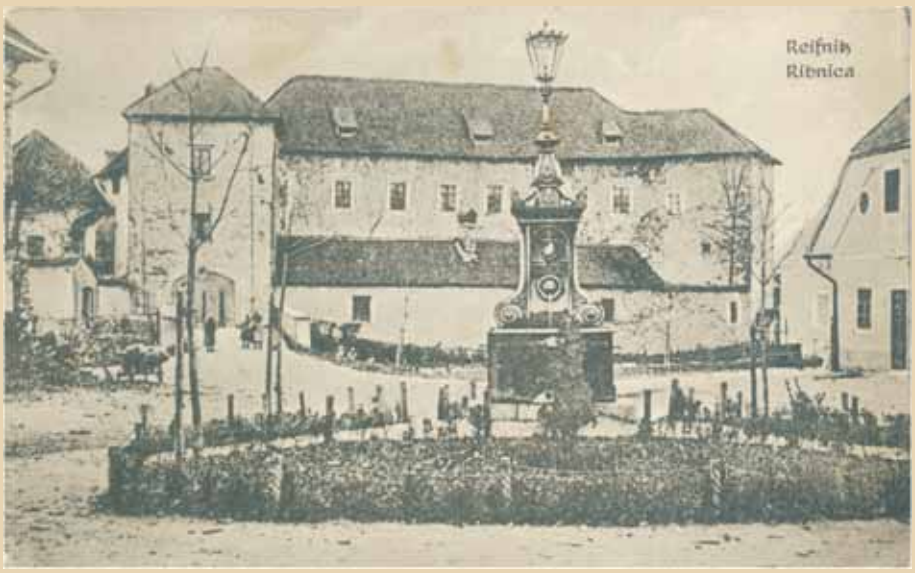

1. Pogled na grad s trga. Okna centralne stavbe so iz sob družinskih članov gledale na trg.

2. Pogled na grad s cerkvenih zvonikov.

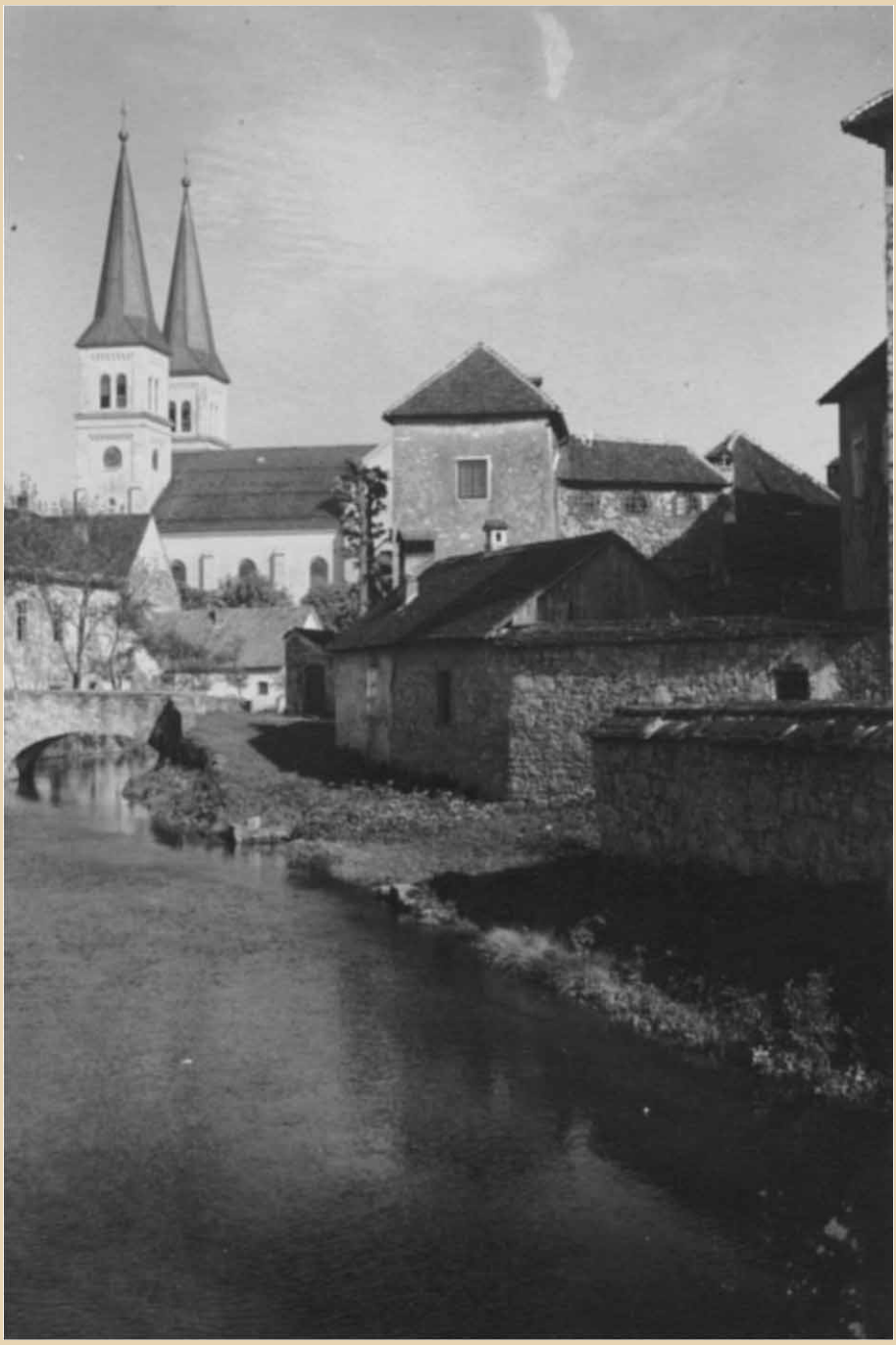

3. Posnetek gradu od blizu. Vidna stavba ledenice in pralnice ter vhodni stolp. Na razglednici se vidi prekinitev zidu, tu so vodili v Bistrico napajat konje iz grajskega hleva.

4. Pogled na grad. Vidi se centralna stavba, streha stavbe, kjer je bila pralnica in ledenica, vhodni stolp, ter streha konjskega hleva.

5. Grajsko dvorišče.

6. Pogled na grad z jugozahodne strani. Desno južni stolp, ki se podaljšuje s prostorom za kočije, zadaj centralna stavba.

7. Grajski vrt, »gartlc«, z bajerjem.

LASTNIKI GRADU

O tem, kdaj natančno je bil grad v Ribnici zgrajen, zgodovinski viri molčijo. Zagotovo pa je stal že leta 1263. Tega leta se namreč v virih omenja kot »castrum Reiuenz« in je v lasti Ortenburžanov. Gospostvo Ribnica se omenja že prej, leta 1220, kot lastnina starega rodu **Turjačanov**. Na ta način lahko umestimo prvi dve družini, ki sta posedovali ta prostor. **Ortenburžani** so dali gradu pomemben pečat, saj je bila v njihovem času Ribnica politično, gospodarsko in upravno središče, ki si je leta 1350 pridobilo naziv trg.

Ker so Ortenburžani sklenili dedno pogodbo z družino Celjskih grofov, ob smrti zadnjega potomca vse njihove posesti dedujejo **Celjski grofje**. Tako dobijo tudi Ribnico s pripadajočimi posestvi, vendar le za dobo 38 let.

S koncem celjskega rodu njihovo posest dedujejo, prav tako na osnovi medsebojne dedne pogodbe, **Habsburžani**. Le-ti upravljajo Ribniško gospostvo s pomočjo svojih oskrbnikov in upravnikov. V obdobju 162-ih let, kolikor so Habsburžani posedovali Ribnico, so se tu zamenjali številni upravniki. V tem času je Ribnica doživela mnogo pretresov, od turških vpadov, do verskih vojn. Grad kljub nemirnemu času in svoji nižinski legi, če verjamemo Valvasorju, ni bil nikoli zavzet.

Leta 1618 nadvojvoda notranje avstrijski dežel Ferdinand, ki leto kasneje postane tudi avstrijski cesar, odproda Ribniško posest Janezu Jakobu **grofu Khislu**. Vendar družina le trinajst let obdrži ribniško posest.

Jurij Bartolomej Khisl proda gospostvo že leta 1641 Andreju **pl. Trillegkhu** – grofu Trileku. Trileki so bili eni izmed najimenitnejših plemiških družin na takratnem Kranjskem. O tem priča tudi popis zapuščinskega inventarja ribniškega gradu iz leta 1701, ki ga je strokovno proučil dr. Marko Štuhec.

Po Trilekih ribniški grad dedujejo **grofje Cobenzli**, verjetno preko sorodstvenih povezav. V njihovi lasti je vse do leta 1810, ko ga prodajo svojemu dotedanjemu zakupniku Antonu Rudežu. **Anton Rudež** se omenja kot oskrbnik ribniškega gradu že leta 1784. Istega leta je požar ribniški grad močno poškodoval, Gvidon Cobenzl je po tem dogodku grad sicer v celoti obnovil, vendar je v njem le redko prebival.

Že leta 1792 se omenja Rudež kot zakupnik graščine Ribnica. V času negotovih razmer, v času francoske okupacije z grofom Filipom Cobenzlom 30. julija 1810 sklene kupoprodajno pogodbo. V pogodbo je bilo vključeno ribniško gospostvo in tudi posest na Bregu. Rudeži gospodarijo v Ribnici vse do tridesetih let 20. stoletja, ko ing. Anton Rudež leta 1935 grad in ozemlje za gradom, imenovano Mlaka, proda takratni **državi** za potrebe vojske. Iz gradu se zadnji ribniški graščaki izselijo leta 1937.

Od takrat in vse do danes je grad v državni lasti. Do vojne so bili v njem nameščeni višji predstavniki vojske in nekateri javni uradi, med vojno je v gradu delovala bolnica, po vojni so poškodovan grad deloma prenovili in namenili kulturi.

GRAJSKI PROSTORI SKOZI ČAS

RIBNIŠKI GRAD KONEC 17. STOLETJA

8. Grad in trg Ribnica.

Grofova soba. Grofu Juriju Andreju Trileku je bila na voljo velika soba, ki se je svetu odpirala s tremi okni. Vanjo je bilo mogoče vstopiti iz jedilnice in najbrž tudi iz sosednje grofičine sobe. Sobo so krasile zelene stenske tapete iz polsvile, 13 slik, med njimi grofov patron sv. Jurij, veliko ogledalo z izrezljanim okvirjem in stenska ura. Sobo so dekorirale tudi okenske zavese, ki so za plemiška bivališča 17. stoletja redkost. Postelja iz črne lužene orehovine je bila opremljena s slamnjačo, tremi pernicami in odejo iz polsvile. V sobi sta bili tudi dve skrinji, ena iz orehovine, druga okovana z železom in pisalna miza, poleg nje so bile še tri mize, ki so bile pregrnjene s preprogami. K mizam je spadalo pet stolov. V grofovi sobi je bila tudi španska stena.

Grofičina soba je bila po opremi grofovi zelo podobna. Polsvilene stenske tapete v rdeči in rumeni barvi so se ujemale z rdečo posteljo in z rdeče rumenimi posteljnimi zavesami. Na stenah so visele štiri slike. Poleg omenjene rdeče postelje sta bili v sobi še dve pomožni postelji. Ena je spadala k veliki rdeči postelji in jo je bilo podnevi mogoče potisniti podnjo. Posteljnino na njih so sestavljale tri slamnjače, dve blazini, od katerih je bila ena polnjena s perjem, druga pa s slamo, in rdeča svilena odeja. V sobi je bilo še naslednje pohištvo: dve veliki modro pobarvani omari za obleke z velikimi rožami, pisalna miza z

mnogimi predali, še ena miza iz trdega lesa, pokrita s turško preprogo, usnjena stola ter skrinjica za nakit, znotraj oblečena v rdeče usnje.

Gospodičnina soba, imenovana tudi mala soba nad stopnicami

Stene v sobi mlade grofične niso bile opete, na njih so visele slike, dve Mariji in sv. Anton, ob njih pa še osem francoskih slik na papirju. V sobi so bile tri postelje, tri pisalne mize, še dve novi mizi, pokriti s turškimi preprogami, štirje »frauen sessel«, skrinja, potovalna skrinja in zibka.

Tajnikova soba ni imela nobenih tapet in nobenih slik. Dve enaki zeleni postelji z navadnimi zavesami, opremljeni le s slamnjačo in žimnico in s turško preprogo pogrnjena dolga miza, ob njej stol in štirje naslanjači.

»Stokhando zimmer« oziroma soba za goste je bila udobna in bogato opremljena. Tapete v sobi so bile iz polsvile, okna so zastirale rdeče platnene zavese. V sobi so bile ena velika in dve pomožni postelji. Največja se je ponašala z resastimi zavesami iz rdečega tafta. V sobi so bile tri mize, dva stola in dva usnjena naslanjača ter dve skrinji.

Jedilnica je imela tudi značaj sprejemnice, zato je bila med vsemi prostori najbolj imenitna. Stene so krasile tapete iz beneškega usnja in sedem slik, štiri okna so se zagrinjala z zavesami. Dve mizi, ena dvojne velikosti, sta bili v jedilnici glavna kosa pohištva. Ob njiju je bilo postavljenih šest novih in štirje starejši stoli z izrezljanimi naslonjali ter zelena klop. Zelo pomemben kos pohištva v jedilnici je bila kredenca. Na njej je bila razstavljena srebrnina, ki je v ribniškem gradu ni manjkalo.

To so bile najbolj bogato opremljene sobe. Drugi prostori v gradu so bili precej bolj skromno opremljeni. V njih ni bilo preprog in stolov.

V tako imenovani **veliki sobi** ni bilo ne zaves ne tapet, niti stolov ali celo preprog. Postelja je bila v njej ena sama, več miz, dvoje omar in devet skrinj. V tej sobi je bila tudi likalna miza oz. priprava za likanje.

Za stolpno sobo trobentačev ni podatkov, da bi v tej sobi trobentači tudi dejansko stanovali. Pri popisu inventarja ni bilo v njej nobenega pohištva, pač pa medeninast top na kolesih, sedem železnih krogel in štiri možnarji.

Poseben prostor v gradu je bil namenjen tudi orožju, to je bila **orožarnica**, kjer je bilo spravljenih 61 cevi, 20 karabink, 30 novih mušket ter drugo ognjeno in hladno, napadalno in obrambno orožje.

Grof Trilek je imel v ribniškem gradu tudi bogato **knjižnico** z okoli 200 knjigami, kar je bilo za plemiško bivališče 17. stoletja pravo razkošje.

Tekst prirejen po zapuščinskem inventarju Jurija Andreja Trileka / Trilekov zapuščinski inventar strokovno obdelal dr. Marko Štuhec. *Rdeča postelja, ščurki in solze vdove Prešern*, SH, Ljubljana 1995.

RIBNIŠKI GRAD IZ PRVE POLOVICE 20. STOLETJA

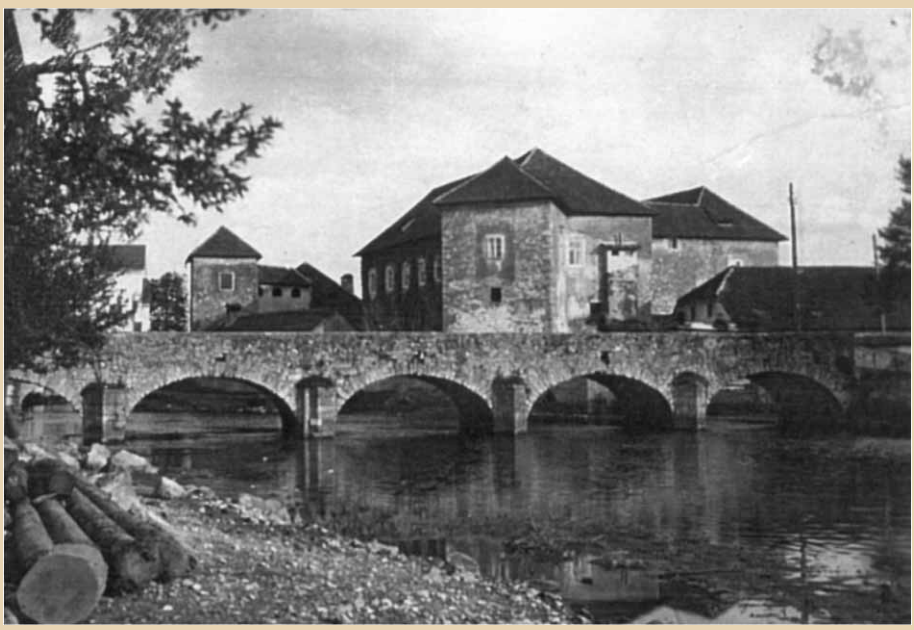

9. Grad, pred njim t. i. »francoski most«.

STOLPA – **V prvem stolpu** je bila spodaj kadilnica za meso, zgoraj v prvem nadstropju pa je bilo urejeno stanovanje. V njem je živel oskrbnik Švajger.

V drugem stolpu so bili nekdaj zapori, v času gospe Katje Zorc Kobi pa je bilo v pritličju stanovanje šoferja Tončka. Na koncu stolpa proti Marofu je bil prostor za kočije – *remiza*.

V prvem nadstropju je bilo stanovanje tete Elze, sestre Antona Rudeža, ter posebna soba za goste.

CENTRALNO POSLOPJE – Osrednja stavba gradu je bila kvadratasta zgradba, ki je imela v sredini dvorišče, na katerem je bil vodnjak.

V pritličju je bil vhod, na desni veža, kjer so jedli berači, nato dve sobi za uslužbence; *fištrna* – jedilnica za služinčad in soba za gospodinjo, poleg soba za likanje, sledile so kuhinja in shrambe. Nasproti je bila klet za vino ter kolarska delavnica.

V višja nadstropja so vodile stopnice. Prvo in drugo nadstropje je imelo obokan *gank*.

V prvem nadstropju so bile pisarne; *privatna* pisarna in knjigovodstvo. Poleg pisarn je bila knjižnica – *biblioteka*. Ribniška knjižnica je bila ena največjih

v Sloveniji, hranila je urbarje iz 14. stoletja, podatke o krvavi rihti in ogromno starih knjig.

Na drugi strani prvega nadstropje je bil velik prostor za shrambe (med drugim soba za krzno) in pa skriti prostor z vstopom skozi omaro, kjer so včasih skrivali dragocenosti. Nasproti pisarn in knjižnice je bila tudi kopalnica, ki jo je dala zgraditi Olga Rudež. Povezana je bila s krožnimi stopnicami, ki so vodile do spalnic v drugem nadstropju. V prostoru poleg – *velika soba* – so bile *monge* – naprava za likanje rjuh.

V drugo nadstropje se je vstopilo skozi lovsko predsobo. Ob strani je bila *dnevna jedilnica* z dvigalom za hrano – *aufzug*. Iz tega dela je bil speljan mali balkon s pogledom na dvorišče. Na desno, z razgledom na trg, so si sledile: dnevna soba, glavna spalnica in še štiri spalnice, namenjene članom družine. Ob njih je vodil dolg hodnik – *notranji gank*, s katerega so se kurile peči v sobah. Na koncu hodnika je bilo stranišče. V vseh sobah je bil umivalnik–*kopalna miza*.

Naprej od teh sob, s pogledom proti Veliki Mlaki, je bila velbana grajska kapela. Na drugi strani gradu, proti Veliki gori, je bila velika jedilnica za 24 oseb, ki so jo uporabljali za svečane priložnosti. Za njo salona, beli in zeleni, za tem še zelena soba.

Za osrednjo grajsko stavbo proti Veliki Mlaki je bil **hlev za konje**, ki je bil naslonjen na grajski zid. Poleg je bila maneža. To je bil hlev za jahalne konje in vprežne konje za kočije. Delavni konji so bili v hlevu na Marofu.

Na drugi strani, ob vhodnem stolpu, je bila naslonjena na grajski zid stavba, kjer so bili prostori za drvarnico**, pralnico in ledenico**.

Oba stolpa je povezoval zid s streho, ki je imel vmes prehod, na obeh straneh pa so bila zložena drva.

Skozi ta prehod se je prišlo na vrt – *v gartlc,* kjer je bila na eni strani, pod gabrom, kamnita miza s klopmi, na drugi strani peskovnik, kjer so se igrali otroci. V delu nekdanjega obrambnega jarka je bil urejen *bajer*.

Tekst povzet in prirejen po ustnem spominu Katje Zorc Kobi, zapisano po pogovoru z Ivanom Stoparjem, objavljenem v Grajske stavbe v osrednji Sloveniji II. Dolenjska, Viharnik, Ljubljana 2003 ter arhivu Muzeja Miklova hiša. Obdobje obsega čas 20-ih in 30-ih let 20. stoletja.

TLORISI GRAJSKIH PROSTOROV

prirejeni po spominu Katje Zorc Kobi

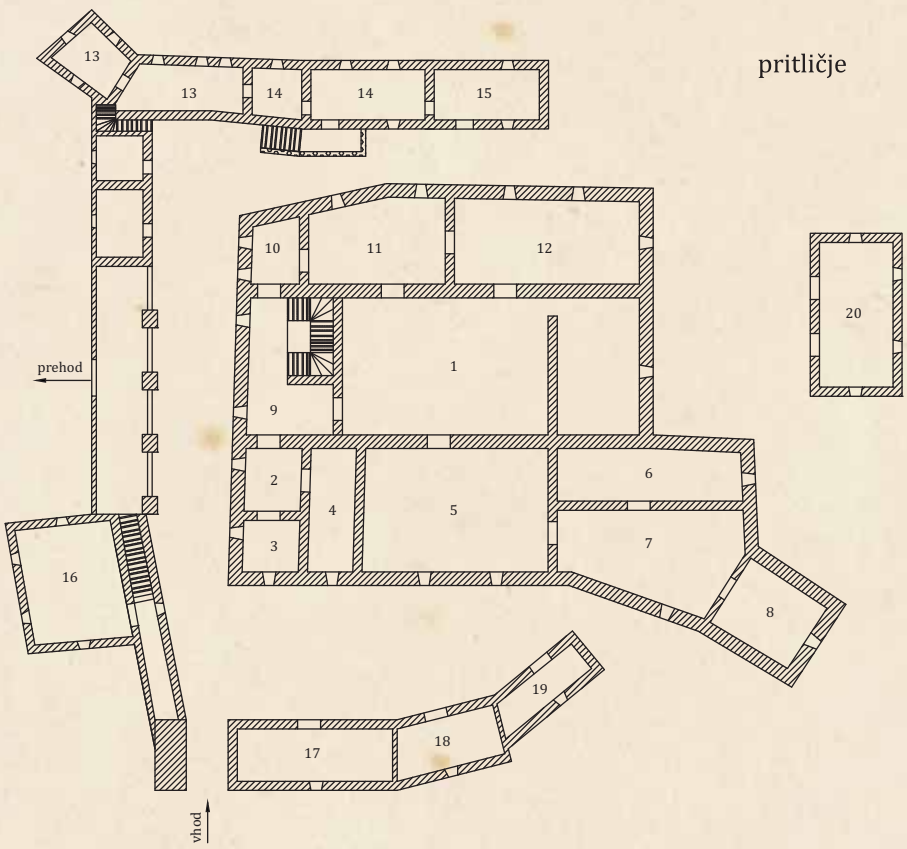

1 dvorišče
2 fištrna
3 soba za likanje
4 soba za gospodinjo
5 kuhinja
6 shramba
7 shramba
8 shramba
9 veža, kjer so jedli berači
10 soba
11 kolarska delavnica
12 vinska klet
13 shramba
14 stanovanje šoferja Tončka
15 remiza
16 hladilnica
17 ledenica
18 pralnica
19 drvarnica
20 hlevi

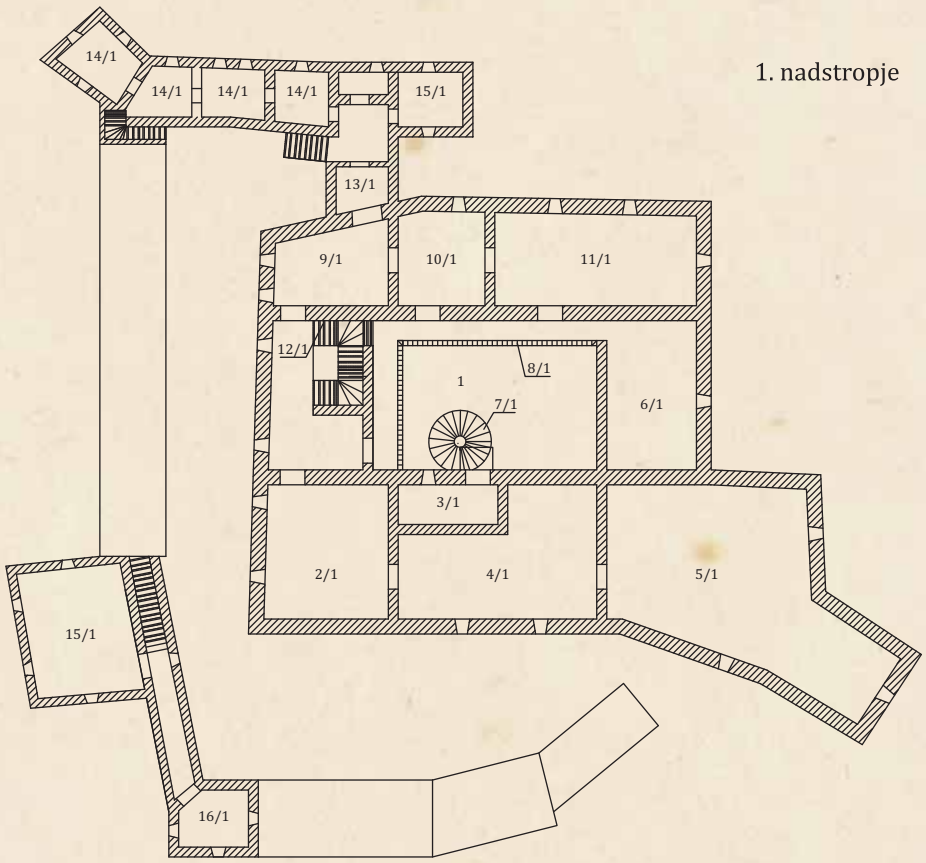

1 dvorišče
2/1 monge
3/1 kopalnica
4/1 depo
5/1 kašča
6/1 skrivni prehod skozi omaro, prostor za skrivanje dragocenosti
7/1 krožne stopnice
8/1 gank
9/1 knjigovodstvo
10/1 privat pisarna
11/1 knjižnica
12/1 stopnišče
13/1 prehod
14/1 tetino stanovanje
15/1 soba za goste
16/1 oskrbnikovo stanovanje

2. nadstropje

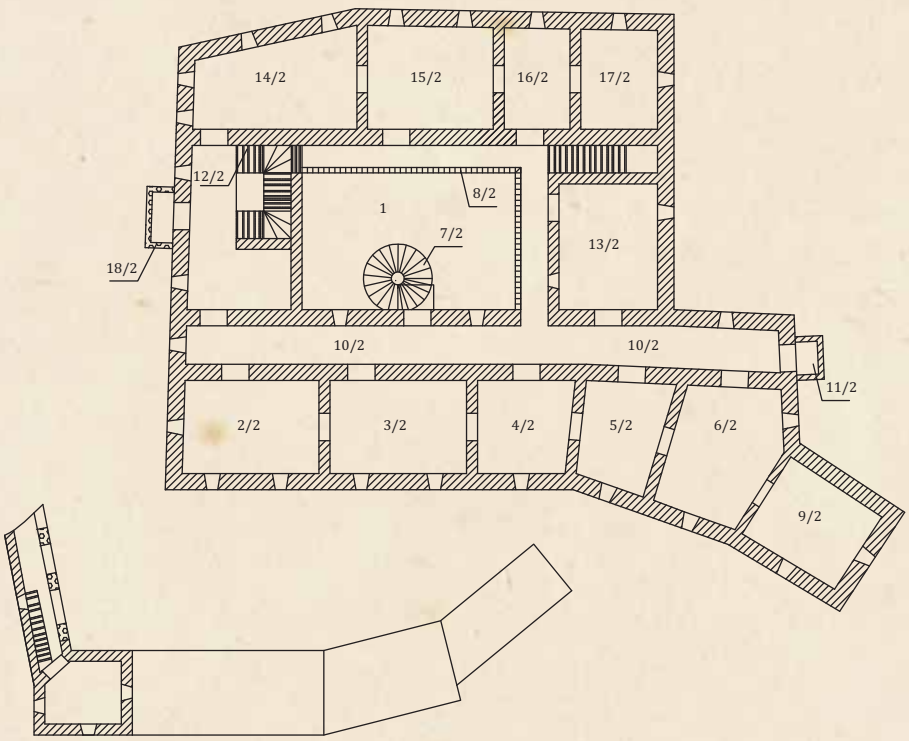

1	dvorišče
2/2	dnevna soba
3/2	glavna spalnica
4/2	spalnica
5/2	spalnica
6/2	spalnica
7/2	krožne stopnice
8/2	gank
9/2	spalnica
10/2	notranji gank
11/2	stranišče
12/2	stopnišče
13/2	kapela
14/2	jedilnica
15/2	beli salon
16/2	zeleni salon
17/2	zelena soba
18/2	balkon

10. Fotografija posneta na grajskem dvorišču. Na otroški kočiji sedijo: vnukinji Olge Rudež, Katja in Miša Zorc ter Mojca Lovšin in Jasna Schweiger, oskrbnikova hči.

11. Beli salon. Portreta: levi neznan, desni Langusov portret Josephine Rudež.

12. Velika jedilnica. Levo portreti otrok nato Anton Rudež in Helena roj.

13. Dnevna soba.

14. Beli salon. Na steni Langusov portret mladega Antona Jurija Rudeža. Portret hrani Narodna galerija.

15. Zelena soba.

16. Lovska predsoba. Vhod v drugo nadstropje.

STAVBNA ZGODOVINA GRADU – REKONSTRUKCIJE

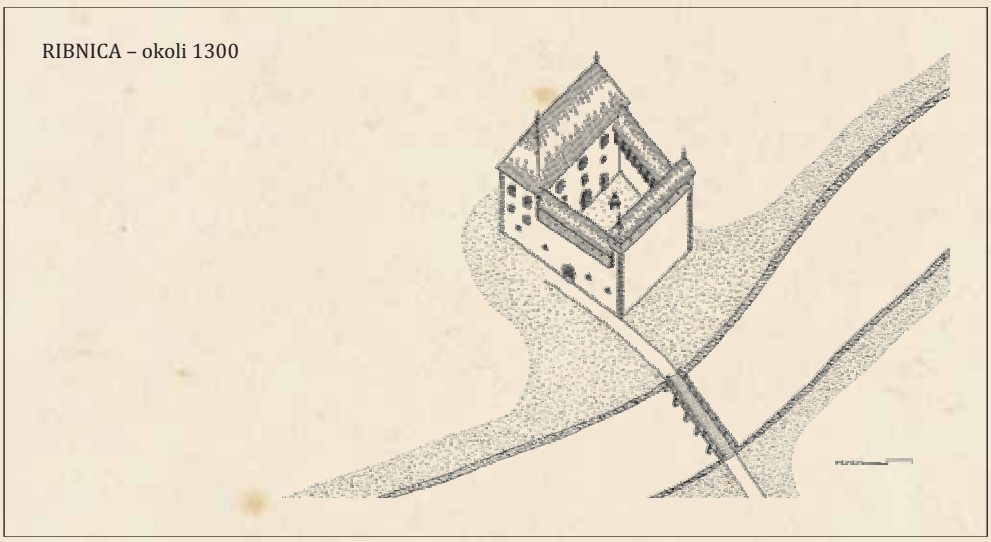

Ribniški grad so sredi 13. stoletja zelo verjetno pozidali Ortenburžani. Njegov nastanek je po Igorju Sapaču povezan z njihovo načrtno kolonizacijo Kočevske. V ravnino ob Bistrico postavljena obodna zasnova je bila postavljena v peterokotnem tlorisu. Obodni zidovi so bili zaradi izpostavljene ravninske lege gradu precej debeli in so merili preko 2 m. Segali so do višine zaključka prvega nadstropja.

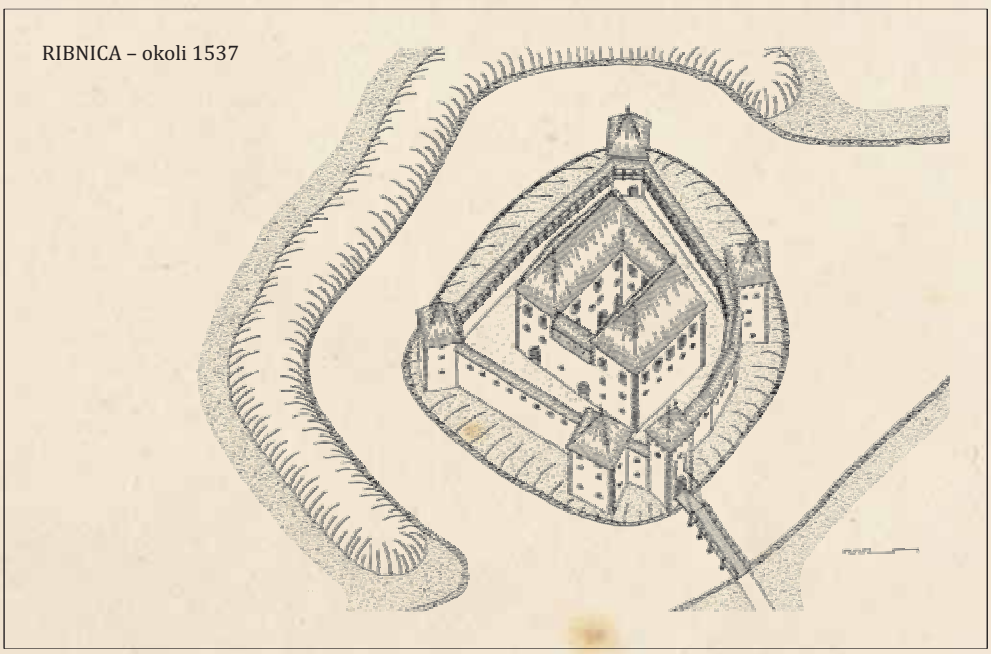

V tridesetih letih 16. stoletja so jedro ribniškega gradu obdali s protiturškim obzidjem. Štiri vogale so utrdili z oglatimi stolpi, vhod pa so utrdili s posebnim

visokim vhodnim stolpom. Okoli novega obzidja so uredili širok vodni jarek in ga povezali z bližnjo reko Bistrico. Vhod v zasnovo je bil urejen preko lesenega mostovža čez reko Bistrico. Zasnova ribniškega protiturškega obzidja po Igorju Sapaču pomeni eno najlepših, velikih, v ravnino postavljenih in z vodnimi jarki ter okopi zavarovanih grajskih zasnov.

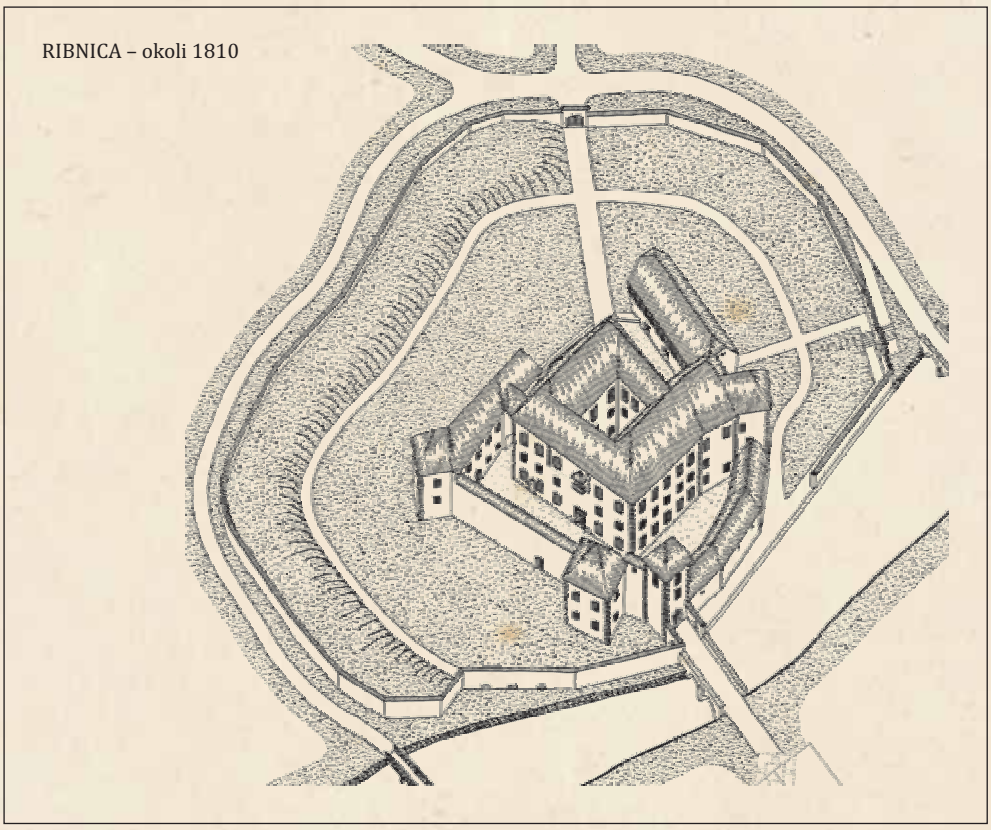

V 17. stoletju se je pričela poznorenesančna prenova gradu, ki je stavbi poskušala odvzeti nekaj utrdbenega značaja. Takrat so zasuli obrambne jarke in odstranili nasipe okoli stavbe. Obrambne stolpe so prezidali v stanovanjske stavbe. Severozahodni stolp so v 18. stoletju podrli, kasneje pa je na njegovem mestu nastalo gospodarsko poslopje. Severovzhodni stolp so povezali z grajskim jedrom. Prezidali so tudi grajsko jedro, vendar so ti posegi spričo še kasnejših temeljitih prezidav na začetku 19. stoletja manj opredeljivi. Leta 1810, ko je grad prišel v posest rodovine Rudež, je bil deležen obsežnih obnovitvenih posegov, ki so celoti dali klasicistično podobo. Ta se je nespremenjena ohranila do porušenja gradu med drugo vojno.

Tekst, povzet po razpravi dr. Igorja Sapača: Stavbni razvoj ribniškega gradu. Leto 2005.

GRAD PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

Prostor, kjer je stal grad, je dobil po drugi svetovni vojni druge vsebine in drugačno podobo:

Grad, ki je bil ob koncu vojne poškodovan, so obnovili le deloma. Načrte za prenovo je izdelal arhitekt Ciril Tavčar. Obnovljena grajska stolpa so povezali z novim hodnikom, osrednjo stavbo gradu so podrli in pustili le temelje kot označitev, kje je stala. Pod novim hodnikom so uredili letno gledališče. Leta 1961, ko je bila prenova gradu končana, je v obnovljenih prostorih dobil svoje mesto novo ustanovljeni ribniški muzej s stalno postavitvijo razstave *Suha roba in lončarstvo* ter kavarna. To je bilo tudi leto prvega Ribniškega festivala, ki je zaznamoval šestdeseta leta v Ribnici. Že pri obnovi so v grajskem kontekstu predvideli tudi tako imenovan »park kulturnikov«, kjer bi predstavili pomembne ustvarjalce, izhajajoče iz Ribniške doline. Park je bil realiziran šele leta 1982. V pritličju vhodnega stolpa je v letih 1972 – 1989 delovala Petkova galerija.

Forma viva je v gradu nastala v letih 1979 – 1987, kot posledica likovnih srečanj.

Do leta 1978 delujočo kavarno so preuredili v poročno dvorano, čemur je prostor namenjen še sedaj. Danes prostore ribniškega gradu uporablja tudi muzej s svojimi štirimi muzejskimi razstavami, letno gledališče pa je prostor za različne prireditve.

17., 18. Grad pred prenovo.

19. Grad in cerkveni zvoniki pred prenovo.

20. Pogled na grajsko obzidje.

21. Pogled na grad in Veliko Mlako s cerkvenih zvonikov.

22. Slavnostni dogodek ob otvoritvi novoustanovljenega muzeja, ki je potekal v sklopu otvoritve delno obnovljenega gradu, septembra 1961. Na slovestnosti se je prvič po vojni pela Ribniška himna. Zapeli so jo člani moškega pevskega zbora.

23. Prenovljena stolpa in s tlorisom označena osrednja stavba gradu.

24. Obnovljeno grajsko obzidje. V ozadju park kulturnikov.

SEZNAM FOTOGRAFIJ

1. Razglednica je iz obdobja okoli leta 1900. Hrani Muzej Miklova hiša / zbirka Arko – Miklovi.

2. Razglednica je iz obdobja pred drugo svetovno vojno. Hrani Muzej Miklova hiša / inventarna št.1520

3. Razglednica je iz obdobja pred drugo svetovno vojno. Hrani Muzej Miklova hiša/ inventarna št. 674.

4. Razglednica je bila odposlana leta 1900. Hrani Muzej Miklova hiša / inventarna št. 635.

5. Fotografija nastala v obdobju po prvi svetovni vojni do sredine tridesetih let 20. stoletja. Hrani Muzej Miklova hiša / fototečna št. 144.

6. Fotografija nastala v obdobju po prvi svetovni vojni do sredine tridesetih let 20. stoletja. Hrani Muzej Miklova hiša / fototečna št. 146.

7. Fotografija nastala v obdobju po prvi svetovni vojni do sredine tridesetih let 20. stoletja. Hrani Muzej Miklova hiša / fototečna št. 139.

8. Valvasorjev bakrorez. Slava vojvodine Kranjske, leto 1689.

9. Fotografija nastala v obdobju po prvi svetovni vojni do sredine tridesetih let 20. stoletja. Hrani Muzej Miklova hiša / fototečna št. 148.

10. Fotografija nastala v tridesetih let 20. stoletja. Hrani Muzej Miklova hiša / fototečna št. 145.

11. Hrani Muzej Miklova hiša / negativ na steklu, fototečna št. 130.

12. Hrani Muzej Miklova hiša / negativ na steklu, fototečna št. 124.

13. Hrani Muzej Miklova hiša / negativ na steklu, fototečna št. 131.

14. Hrani Muzej Miklova hiša / negativ na steklu, fototečna št. 128.

15. Hrani Muzej Miklova hiša / negativ na steklu, fototečna št. 132.

16. Hrani Muzej Miklova hiša / negativ na steklu, fototečna št. 126.

17. Fotografija nastala leta 1953. Ivan Stopar: Grajske stavbe v osrednji Sloveniji – II. Dolenjska. Med Igom, Ribnico in Kočevjem. Ljubljana 2003, str. 124.

18. Fotografija nastala leta 1950. Fotograf: Ivan Komelj. Hrani Knjižnica Mirana Jarca posebne zbirke Boga Komelja. Evidenčna številka 200416119.

19. Razglednica iz obdobja po drugi svetovni vojni, verjetno zgodnja petdeseta leta 20. stoletja. Hrani Muzej Miklova hiša / inventarna št. 1601.

20. Fotografija nastala avgusta 1956. Original v zasebni lasti.

21. Fotografija posneta v zgodnjih 60-ih letih 20. stoletja. Hrani Muzej Miklova hiša

22. Fotografija iz leta 1961. Original v zasebni lasti.

23. Fotografija nastala marca 2010. Fotograf: Marko Burger.

24. Fotografija nastala marca 2010. Fotograf: Marko Burger.

VIRI IN LITERATURA

- Kronika. Časopis za slovensko krajevno zgodovino, Ljubljana 1982.
- Anton Skubic: Zgodovina Ribnice in Ribniške pokrajine. Buenos Aires 1976.
- Ivan Stopar: Grajske stavbe v osrednji Sloveniji – II. Dolenjska. Med Igom, Ribnico in Kočevjem. Ljubljana 2003.
- Katja Zorc Kobi: Dnevnik Olge Rudež Kosler. Utrinki iz slovenske zgodovine. Ribnica 2001.
- Marko Štuhec: Rdeča postelja ščurki in solze vdove Prešern. Ljubljana 1995.
- Igor Sapač: Stavbni razvoj ribniškega gradu. Razprava.
- Zapiski pogovorov z vnukinjo Olge Rudež, Katjo Zorc Kobi, ki jih hrani Muzej Miklova hiša.

Katalog izdal: Muzej Miklova hiša, zanj Vesna Horžen
Besedilo in izbor fotografij: Marina Gradišnik
Oblikovanje in prelom: Mateja Goršič
Jezikovni pregled: Vesna Horžen
Tlorise grajskih prostorov s pomočjo razpoložljivih podatkov izrisala: Irma Burger
Načrte – rekonstrukcije gradu izdelal: dr. Igor Sapač
Tisk: Tiskarna Linear
Naklada: 500 izvodov

Ribnica, april 2010

Izdajo kataloga omogočila Občina Ribnica